

Bijziendheid

de laser in de kijker

Een laseroperatie om bijziendheid te corrigeren, is niet zo banaal als het lijkt. Meestal levert ze wel een goed resultaat op, maar soms ook helemaal niet. Sluit je ogen dus niet voor de risico's!

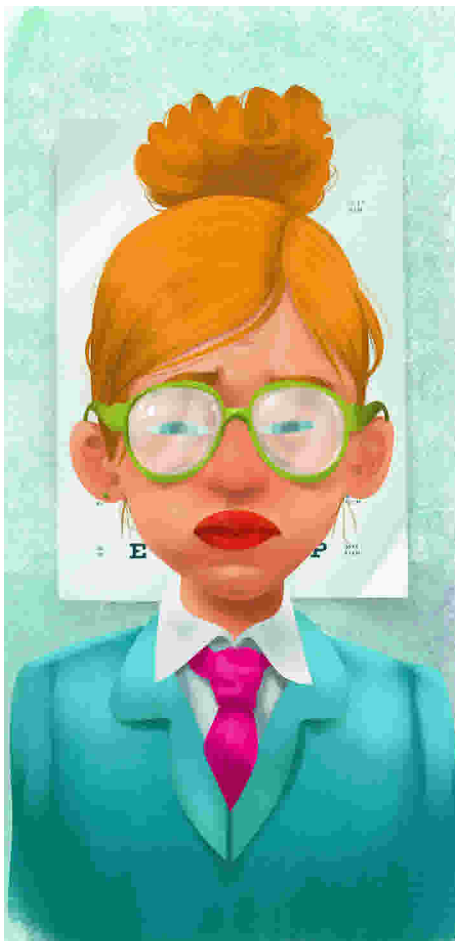
Muriel Hertens – Gitte Wolputte

Is je brilsterkte de voorbije twee jaar met meer dan 0,50 veranderd, dan kan een laseroperatie niet.

Gwendolyn is 35 jaar en draagt al een bril sinds haar zesde, de leeftijd waarop ze naar het bord moest beginnen te kijken. Ze sport veel en wil graag meer bewegingsvrijheid, zonder last te hebben van haar bril die telkens beslaat als ze zweet. Lenzen zijn geen optie, omdat ze niet aan haar ogen durft te raken. Een laseroperatie ziet ze misschien wel zitten, maar die is niet zo vanzelfsprekend. Om te beginnen komt niet iedereen die bijziend is, in aanmerking. Bovendien is de ingreep geen garantie voor een perfect zicht zonder enige complicatie. Sommige mensen hebben nadien wel degelijk last van vervelende tot zelfs ernstige complicaties.

Wat is bijziendheid?

Om te begrijpen waarom de laser geen toverstok is, moeten we even dieper ingaan op de werking van het oog en de oorzaak van bijziendheid. Normaal gezien wordt een verafgelegen voorwerp op het netvlies geprojecteerd. Dat heet dan refractie. Als de oogbol echter te langwerpig of het hoornvlies te bol is, wordt het beeld voor het netvlies gevormd. Dat geeft een vaag zicht van veraf, kenmerkend voor bijziendheid.

Een geschikte laserkandidaat

is ouder dan 18 jaar

heeft geen oogziekte

heeft ogen die niet meer groeien

heeft bijziendheid van idealiter niet meer dan -10,00 dioptrie

heeft een stabiel zicht dat de laatste twee jaar niet met meer dan 0,50 dioptrie is veranderd

Bij een laseroperatie om bijziendheid te verhelpen (zogenoemde refractieve chirurgie om een refractieprobleem te corrigeren), maakt de arts het hoornvlies minder bol door wat weefsel in het midden weg te nemen.

Toen deze soort van ingreep couranter werd in de jaren 40, werd het hoornvlies met een mesje afgevlakt. Tegenwoordig programmeert de arts de laser en doet de machine de rest.

Geen garantie

Volgens het Royal College of Ophthalmologists is 95 % van de geopereerde patiënten tevreden. Dat cijfer moeten we wel nuanceren, want het is niet zo dat 95 % nadien een perfect zicht heeft. Ongeveer 85 % ziet achteraf voldoende goed om de meeste activiteiten te kunnen uitvoeren zonder bijkomende correctie. Dat is vooral het geval bij mensen met lichte bijziendheid en zonder astigmatisme. Op de website van het Royal College of Ophthalmologists staat dat één op de drie alsnog een bril nodig heeft, bijvoorbeeld om 's nachts te rijden. En volgens een onderzoek omtrent de LASIK-technologie heeft bijna de helft in de eerste maanden na de ingreep last van dubbel zicht, halo's (lichtkringen), strooilicht, "glare" (verblindend licht) of droge ogen. Die klachten blijven zelden duren, maar het is niet uitgesloten.

Ook een onder- of overcorrectie is niet ongebruikelijk. Het resultaat dat de computer berekent, geeft soms niet het verwachte resultaat. Dat is in 5 tot 15 % van de ingrepen het geval. Ondercorrectie is mogelijk als de oogarts bij zeer sterke bijziendheid te weinig weefsel wegneemt. Dit is echter gemakkelijk te corrigeren door een tweede ingreep. Bij een overcorrectie door de wegnahme van te veel weefsel is dat moeilijker. In dat geval kan de patiënt moeite hebben om te lezen.

En zelfs al is het zicht goed na de ingreep, dan nog kan dit na verloop van tijd verslechteren, onder meer door hormonale veranderingen, bijvoorbeeld tijdens de zwangerschap.

De verschillende lasertechnieken

	Techniek	Voordelen	Nadelen
LASIK	De meest gebruikte techniek, waarbij de chirurg een flapje maakt – te vergelijken met de motorkap van een auto – dat hij opklapt om het hoornvlies te behandelen. Daarna plaatst hij het flapje terug.	Meestal is dit niet pijnlijk, noch tijdens, noch na de ingreep. Het zicht herstelt snel. De meeste patiënten zien goed na één of twee dagen.	Aangezien de chirurg een flapje maakt, snijdt hij vrij diep in het hoornvlies. Als dat erg dun is, kan dat daardoor sterk worden verzwakt. Doordat ook de zenuwen worden doorgesneden, kan dit een betaand probleem van droge ogen verergeren. Bovendien raden sommige artsen LASIK af als je contactsporten beoefent. Door een klap op het oog zou het flapje immers kunnen verschuiven.
PRK	De chirurg schraapt een beetje van de buitenste laag (epitheellaag) om vervolgens het hoornvlies met de laser te behandelen.	Deze techniek is geschikt als het hoornvlies erg dun of ongewoon van vorm is, omdat een flapje maken dan niet mogelijk is. Doordat er niet diep wordt gesneden, blijft de structuur van het hoornvlies intact.	Het herstel duurt langer. De ingreep kan 7 tot 10 dagen lang voor grote hinder zorgen. Anders dan na een LASIK-ingreep moet de patiënt na een PRK- of LASEK-ingreep gewoonlijk enkele dagen beschermende lenzen dragen.
LASEK	Deze techniek lijkt vrij sterk op PRK. Bij LASEK wordt het epitheellaagje echter niet weggeschraapt, maar losgeweekt met een alcoholoplossing en dan teruggeplaatst.		
SMILE	Er wordt een kleine insnijding in het hoornvlies gemaakt, waarlangs de chirurg wat weefsel wegneemt om de vorm van het hoornvlies te wijzigen.	SMILE zou minder invasief zijn en de structuur van het hoornvlies beter beschermen. Net als LASIK is het een vrij pijnloze ingreep met een snel herstel.	Vermits deze techniek nog vrij nieuw is, is er vooralsnog beperkter onderzoek naar gedaan en zijn de resultaten dus minder goed te voorspellen.

In een recente studie had 10 tot 30 % van de geopereerde personen na 10 jaar een correctie nodig van minstens 1,0 dioptrie. Volgens sommigen is de kans zelfs groot dat je eerder een leesbril nodig zult hebben.

Net als bij elke operatie zijn er natuurlijk ook complicaties mogelijk. Soms is zelfs een hoornvliestransplantatie nodig (bij minder dan 1 op de 5 000 patiënten). Naar schatting is het risico op complicaties niettemin lager dan 5 %.

De prijs van een goed zicht

De prijs is niet min: € 2 000 tot € 4 000

voor een laseroperatie aan beide ogen, afhankelijk van de techniek. PRK is gewoonlijk de goedkoopste techniek, SMILE de duurste.

Volgens de artsen is die prijs zo hoog vanwege de hoge kosten van de laser en het onderhoud. Daar komen nog de kosten bij van de consultaties voor en na de ingreep, van medicatie en van oogdruppels. Vraag uw oogarts ook hoe de prijs wordt berekend van een tweede ingreep, ingeval het resultaat van de eerste niet goed genoeg blijkt. De operatie wordt niet terugbetaald door het Riziv, maar sommige

ziekenfondsen voorzien wel in een tegemoetkoming (tot € 225 per oog). Een laserbehandeling van bijziendheid wordt namelijk beschouwd als een luxeoperatie, net als een esthetische ingreep. Bepaalde aanvullende verzekeringen betalen een deel terug. Het is moeilijk te zeggen of een laseroperatie goedkoper of duurder is dan lenzen of een bril dragen. Alles hangt af van de prijzen die je betaalt.

Wat met privéklinieken?

Heel wat privéklinieken bieden een laserbehandeling aan. Hoewel

Een dure ingreep

Omdat het als een luxe-ingreep wordt beschouwd, betaalt het Riziv niets terug.

> je waarschijnlijk een keuze maakt op basis van aanbevelingen van anderen, moet je er rekening mee houden dat privéklinieken niet onder de ziekenhuiswetgeving vallen. In tegenstelling tot gewone ziekenhuizen mogen ze zonder wettelijke toelating worden opgericht. Ze hoeven zich ook niet aan bepaalde kwaliteitsnormen te houden (bv. wat de hygiëne in de operatiezaal en de organisatie van de wachtdienst betreft). Aangezien ze aan geen enkele overheidscontrole onderworpen zijn, is het niet bekend hoe het met de kwaliteit van de verzorging en de veiligheid zit.

Wij vragen al jaren een duidelijke wetgeving die voorziet in een registratieplicht en controle op de zorgkwaliteit in privéklinieken. Het kabinet van minister De Block werkt aan een wetsvoorstel om de zorgkwaliteit te verbeteren, ongeacht de door de patiënt gekozen verzorgingsinstelling, dus ook in privéklinieken. Dat voorstel moet in de loop van 2018 vaste vorm krijgen. Wij zijn benieuwd.

Intussen bestaat er wel een soort van zelfregulering in de sector. Zo hangen sommige artsen een mooi attest op in hun praktijk. Zoals elke vorm van zelfregulering is dit echter niet genoeg in onze ogen.

Laseren in het buitenland

In sommige landen is een laseroperatie goedkoper. De verleiding kan dan

Enkele cijfers

18 jaar

minimumleeftijd voor de ingreep

95%

van de patiënten is tevreden over het resultaat

1/3

heeft soms nadien nog een bril nodig

€ 2000 tot € 4000

kost de operatie

1/5000

kans op een hoornvliestransplantatie door de ingreep

ook groot zijn om je daar te laten behandelen. Op bepaalde websites kan je de prijs van diverse operaties in ziekenhuizen uit verschillende landen vergelijken. Er zijn zelfs all-informules verkrijgbaar, met inbegrip van de vlucht, het hotel, de behandeling enz. Zo'n operatie in het buitenland is echter ten zeerste af te raden om meerdere redenen. Om te beginnen kan de taalbarrière de communicatie bemoeilijken. Bovendien is het niet eenvoudig om inlichtingen in te winnen over de reputatie van een arts en/of kliniek ver van huis. En last but not least kunnen eventuele complicaties een lastige situatie opleveren. Want wat dan? Terugkeren naar de kliniek waar je bent geopereerd of het probleem in België regelen? Misschien is het niet zo eenvoudig om een Belgische chirurg te vinden die bereid is om de complicaties te verhelpen van een operatie die hij niet zelf heeft uitgevoerd. En zelfs al lukt dat, dan nog zal die het niet voor een prikje doen. Medische fouten en mislukte operaties zijn al problematisch genoeg als ze in België plaatsvinden. Als de ingreep in een ver land is gebeurd, wordt het er alleen maar moeilijker op ... ♥

